



Carl XVI Gustaf: Jultal 1981

Talare

Carl XVI Gustaf
Kung

Datum

25 december 1981

Plats

Kungl. Slottet, Stockholm

1 Kära svenskar hemma och utomlands,

Det finns i vårt svenska år en spänning, en rörelse mellan ljus och mörker som är säregen för de nordiska länderna och som kan ge upphov till oändliga
5 diskussioner. Är det julen, är det midsommarfesten som är årets höjdpunkt? Goda skäl kan anföras för båda ståndpunkterna. För många, både unga och gamla, framstår de långa ljusa nätterna som den härligaste perioden. Grönskan står i sitt fräschaste flor. Solen tycks ha kommit tillbaka för gott. Värmen livar både människan och naturen. För de yngsta och de unga är det sommarlovets
10 första löftesrika veckor, så långa att man inte bryr sig om att räkna dem.

Men sommarens motpol, den mörka julen förberedd av adventstidens stigande spänning, har också goda anspråk på att räknas till årets höjdpunkter. Även här tänker man gärna på de unga och de yngsta. Deras förväntningar smittar av sig. I
15 stora delar av vårt land sammanfaller väntan på julen också med väntan på den första snön, som ger landskapet en hemlighetsfull prägel av renhet och friskhet.

Det är sant att julförberedelserna i vår del av den moderna världen omfattar stora inslag som är främmande för denna djupare helgstämning. Inslag av
20 materialism av välståndssamhällets överdrivna inriktning på ägodelar och på vällevnad. Men i de flesta svenska hem tror jag ändå att känslan för julens betydelse på ett annat och på ett högre plan hålls levande.

Jag ska inte försöka slita tvisten mellan sommarens och vinterns anspråk på att
25 vara årets höjdpunkter. Det är gemensamt för båda att de bereder oss tillfälle att för ett ögonblick komma loss från vardagssysslor och vardagsbekymmer. Vi får rå om oss själva ett tag och för de flesta innebär detta också att vi får ägna mer tid åt omsorg om varandra och om våra allra närmaste. Vi behöver julen på ett särskilt sätt, som vi behöver ljus i mörkret.

30

För många är kanske helgens ursprungliga budskap, budet om den stora händelsen i Betlehem för snart 2000 år sedan, oklart eller kanske halvt glömt. Men många återvänder varje jul till de gamla orden i Lukasevangeliets andra kapitel: ”Och det hände sig vid den tiden, att från kejsar Augustus utgick ett påbud att hela världen skulle skattskrivast.” I höst har vi ju fått en stark påminnelse om hur mycket dessa och andra bibelord alltjämt betyder för vårt folk. Den länge väntade nyöversättningen av det nya testamentet har färdigställts och på några timmar var den första utgåvan utsåld.

Julen är ett rastställe, ett upplyst härbärke på den långa vandringen genom vintermörkret. Låt oss då också hjälpas åt, så att härbärgets verkligen är öppet för alla. Så att det inte ska heta om vårt rastställe, som det står skrivet om värdshuset i Betlehem när Maria och Josef klappade på dörren: ”För dem fanns icke plats i härbärgets”.

Julen gör ofta de ensammas ensamhet tyngre att bära, de sjukas lidande mer märkbara. I Sverige har vi under många årtionden varit eniga om att ett gott samhälle är ett samhälle där människorna känner gemenskap med varandra och ansvar för varandra. Låt oss besinna detta solidaritetens budskap, inte blott genom att lojalt betala vår andel i kostnaderna för kollektiva insatser, för vård, fostran och omsorg. Låt oss göra omsorgen om varandra också till ett personligt åtagande. Låt oss försöka betala inte blott med pengar, utan även med något av det dyrbaraste vi har: oss själva, vår tid, vår värme, våra hem.

Det är naturligt att vi som får fira julen med våra nära och kära, med särskild värme tänker på er som av olika skäl tvingas tillbringa helgen långt borta, på haven, i luften, i fjärran land. Vi vet att många av er arbetar för Sverige, att ni för den svenska flaggan och bär det svenska namnet med en heder som kommer oss alla till del. Vi hoppas att även ni kan uppleva julen som ett rastställe utmed färdvägen. Hur lång den vägen kan vara och hur mångskiftande förhållanden vår värld rymmer, därom erinras man i dag på många sätt genom böcker, press, radio och television. Men inget av dessa media förmår ge samma oförglömliga intryck som en verklig resa.

Drottningen och jag har under det år som nu gått mot sitt slut haft förmånen att göra flera resor å Sveriges vägnar och i Sveriges tjänst. Den mest omfattande färden förde oss i år till folkrepubliken Kina. Det stora avståndet dit, landets väldighet och rikedom i kulturskatter var en svindlande upplevelse. Det

behövs ofta ett stycke avstånd för att se den egna situationen klart. Det är avståndet förmedlade bland annat kinaresan. På avstånd ser man också enskildheter som man annars aldrig tänker på. Man blir lätt hemmablind brukar man säga. Och mycket av det som vi tar för givet och självklart i Sverige är i
75 själva verket sådant som vi inte fått till skänks. Det är sånt som våra förfäder arbetat hårt för att skapa och som utan utveckling kan gå förlorat. Dit hör vår gamla sed att förbereda offentliga beslut, genom öppna och fria överläggningar. Det går en linje tillbaka från riksdagshuset vid Sergels torg, till 1400-talets riksmöten och herredagar.

80

På ett lägre plan, närmare individerna, är traditionen ännu äldre. Den leder över sockenstugor och kyrkbackar, tillbaka till de äldsta fädernas tingshögar. Detta dyrbara arv har antagit mångdubbelt värde på senare år. Ty när tiderna blir knappa och återhållsamhet krävs av envar, då blir påfrestningarna på den
85 politiska apparaten väsentligt större än annars. Den framtid vi har att möta, därom kan vi vara förvissade, kommer att bjuda på ett hårt arbete, om vi ska ha någon möjlighet att behålla och om möjligt förbättra, vår hittills gynnade ställning.

90 Vi hör till en fri demokrati, att olika meningar värderas och det är det bästa sättet att uppnå dessa mål. Det är inte ett svaghetstecken, utan ett tecken på engagemang, frihet och vitalitet, att den offentliga debatten och det politiska området omfattar många röster och många olika budskap. Det vore mer bekymmersamt om en enda uppfattning tilltvingade sig en sådan ställning att de
95 motsatta inställningarna tvingas till tystnad. Så länge de grundläggande värderingarna och de grundläggande spelreglerna för vårt fria folks offentliga liv, är föremål för allmän och gemensam lojalitet, är mångfalden av åsikter ett hälsotecken.

100 Med tidens krav på engagemang och ställningstagande, i stort och i smått, är det sådana rastplatser utmed vägen som ger julens ljusglittrande och löftesrika härbärge ett särskilt värde. För att vi ska förmå fullgöra vår vardagsgärning hemma i Sverige och ute i världen, i skolor och på arbetsplatser och i hem, behöver vi stunder av vila och samling.

105

Drottningen och jag vill till er alla kära svenskar, hemma och borta, rikta en varm personlig hälsning och tillönskan om en god fortsättning på julhelgen och om ett gott nytt år.

110 **Taggar**
1980-tal, 1981, Jultal, Kungahuset, Man

URI
<https://www.svenskatal.se/tale/carl-xvi-gustaf-jultal-1981>

115

120

125

130

135

140

145